

Uitkomsten inventarisatie 'Werken met AVE' in Groninger gemeenten

Maart 2023

Pauline Zwart en Birke Oortman

Inhoud

- [Doel en aanpak inventarisatie](#)
- [Gemeenten aan de slag met het Groninger AVE-model](#)
- [Casusregie: verschillende beelden](#)
- [Procesregie: 'middenveld' steeds steviger georganiseerd](#)
- [Signalen en opvolging georganiseerd](#)
- [Samenwerking met ketenpartners en Zorg- en Veiligheidshuis](#)
- [Samenwerking met naasten en maatwerk in ontwikkeling](#)
- [Zorgen, wensen en ondersteuningsbehoefte](#)
- [Tot slot onze observaties](#)

- [Bijlage: begrippen en afkortingenlijst](#)

Doel en aanpak inventarisatie AVE Q1 2023

Doel

- Vaststellen: huidige bekendheid met AVE, implementatie van AVE en de werkwijze van gemeenten en het ZVHG

Aanpak

- inventarisatie door Pauline Zwart en Birke Oortman (soms Mary-Jane Latuheru)
- focus op werkwijze rond mensen met ((potentieel) hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag
- januari – maart 2023 aan de hand van zelfscan, gesprek per gemeente en terugkoppeling → 9 gemeenten gesproken

Benutten voor:

- Leren van elkaar
- Project Grip op Onbegrip: werkwijzen en uitgangssituatie in beeld om in 2023 bij aan te kunnen sluiten
- Input voor opstellen nieuwe subsidieaanvraag bij ZonMW (uitwerking medio 2023)

Ervaring

- Leuke gesprekken met bevlogen professionals !

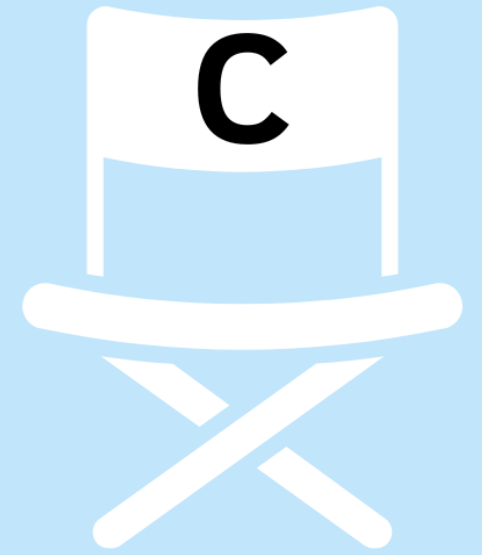

Gemeenten aan de slag met Groninger AVE-model

- In 2019 initiatief vanuit ZVH. Beeld: niet 'verplichtend'.
- Initiatief vaak bij OOV, soms OOV en SD samen. Ook daardoor vooral het raakvlak AVE-2/ AVE-3 ingericht.
- Implementatie AVE vooral ambtelijk aangevlogen
 - 2 gemeenten doen dit vanuit college-opdracht,
 - 1 gemeente heeft bestuurlijk 'AVE-ambassadeur' (wethouder)
 - burgemeester en wethouders hebben eigen rol niet expliciet geaccordeerd
- Stand van zaken 2023:
 - 4 gemeenten werken met een lokale uitwerking van AVE
 - 2 maken een (door)start met AVE
 - 3 werken er (nog) niet mee, 1 onbekend
- Nuchtere benadering: 'wat werkt' zijn vooral korte lijntjes, langdurig samenwerken
 - Toenemende interesse in AVE als basis onder en aanvulling op de korte lijntjes
 - In de praktijk van sommige gemeenten zie je al dat dat werkt
- Behoefte aan een 'update' van het model vooral lokaal

Casusregie: verschillende beelden

- Veel verschillende beelden over wat casusregie is, ook binnen gemeenten.
- Sociaal Domein (te) weinig betrokken bij het werken met AVE ('krijgen de uitwerking te lezen', 'hebben er nog nooit van gehoord'). Jeugd heeft eigen manier van werken met casemanagers.
- Praktische invulling per gemeente heel verschillend. Hangt ook af van organisatie sociaal domein.
- Doorgaande lijn (zelfde casusregisseur blijft betrokken) weinig herkend
- Ook ZVH herkent dat casusregie niet altijd is ingevuld. Soms verwachtingen dat procesregisseur ZVH de casusregie op zich neemt. Of voor ketenpartners onduidelijk wat casusregie is.
- Verschil tussen casusregie en behandelregie onduidelijk.
- Bij casuïstiek waar nog geen hulpverlening betrokken is → als cliënt in zorg gaat wordt Lentis regelmatig genoemd als casusregisseur. Wenselijk? (bredere focus ontbreekt dan)
- Geldt ook voor reclassering, kan die casusregisseur zijn?

Procesregie: 'middenveld' steeds steviger georganiseerd

- Ommelander gemeenten kennen een vorm van procesregie op raakvlak zorg en veiligheid. Procesregie voor complexe casuïstiek binnen SD minder. Groningen in ontwikkeling.
- Kleine teams: 2 tot 5 procesregisseurs/ coördinatoren..
- Op thema onbegrepen gedrag duo's actief (coördinator OGGZ/ OOV'er) die elkaar goed weten te vinden.
- 'AVE'-werkwijze hier het meest uitgekristalliseerd?
- Tegelijk: beeld van wat procesregie is en inrichting heel verschillend.
- OGGZ-coördinatoren lijken soms 'schaap met de 5 poten'
 - Doordat casusregie vaak (nog) niet is belegd, pakken sommige OGGZ-coördinatoren (tijdelijk) de casusregie. ZVH-medewerkers zien dit ook vaak als een casus wordt opgeschaald naar ZVH.
 - Ook complexe casuïstiek uit SD wordt wel bij OGGZ neergelegd (door combi van helpen en begrenzen)
- Procesregisseurs weten ZVH goed te vinden maar rollen over en weer niet altijd duidelijk.
- Procesregie bij overgang van AVE-3 naar AVE-4 niet voor iedereen helder.

Grip op onbegrip

Stand van zaken werken met AVE (maart 2023)

Domeinoverstijgende aanpak voor mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag

Signalen en opvolging georganiseerd

Meldpunten

- Brede meldpunten en/of specifiek meldpunt onbegrepen gedrag. Signalen naar OGGZ-coördinator. Ook meldingen via KCC of Sociaal Plein - medewerkers hebben triage-instructie of doen dit 'op ervaring'. Eén gemeente betreft ook BOA's en de groenvoorziening bij signalering
- Drie gemeenten laten signalen direct binnenkomen bij sociale teams.

E33 meldingen

- OGGZ-coördinator triageert E33-meldingen (soms eerst door OOV'er).
- Vaak zijn het bekenden. Waar nodig uitgezet bij team.

Overlegtafels

- Casusoverleggen (MDO's), OOV-overleg, OGGZ-overleg en TVO in alle gemeenten. OGGZ-coördinator is 'linking pin' naar TVO en meestal naar ZVH.
- Daarnaast vele varianten: Z&V overleg, woonoverlastoverleg, vroegsignalering schulden etc.

Zicht op aantallen

- Soms een getal genoemd, meestal: 'onze inwoners zijn in beeld', 'we missen weinig'.
- Groningen heeft lijsten.
- Ook ZVH noemt meestal geen getal.
- Wel benoemd: problematiek neemt toe, vooral bij jeugd. Steeds jonger steeds meer.

Grip op onbegrip

Overzicht meldpunten

Domeinoverstijgende aanpak voor mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag

Meldpunten provincie

Westerkwartier

- Meldpunt Bezorgd

Het Hogeland

- Meldpunt Zorgwekkend gedrag
- Sociaal Team

Eemsdelta

- Meldpunt Zorg en Veiligheid
- Sociaal Plein

Oldambt

- Breed meldpunt sociaal

Westerwolde

- Meldpunt Veiligheid en Zorg

Stadskanaal

- Meldpunt zorgwekkend gedrag KCC
- Burgerzaken en Sociale Teams

Pekela

- Meldpunt Zorg en Veiligheid

Veendam

- Meldpunt Bezorgd

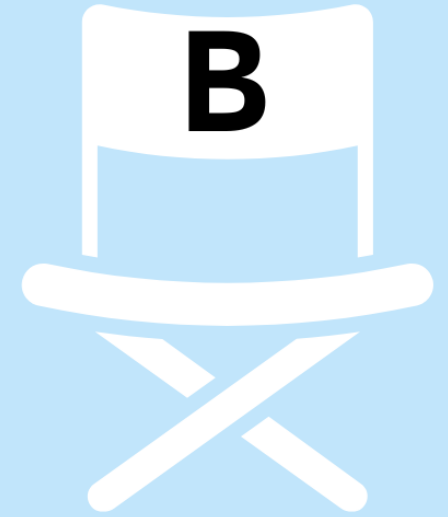
Midden-Groningen

- Sociale teams zijn meldpunt

Groningen

- Meldpunt Overlast en zorg
- Meldpunt Zorgwekkend gedrag
- Sociaal Team WIJ

Samenwerking met ketenpartners en ZVH

Gegevensdeling

- Vaak benoemd als knelpunt. Vooral in samenwerking met GGZ, soms ook intern.
- Tegelijk beeld dat dit teveel geproblematiseerd wordt. Hangt ook af van personen.
- Sommige gemeenten werken met convenanten of willen dat.

Samen op- of afschalen

- Behoefte aan meer gezamenlijke verantwoordelijkheid / risicoafweging, vooral bij afschalen
- Behoefte aan informatie en afstemming als iemand uit de kliniek of PI komt/ met de psycholance meegaat / de beoordeling niet leidt tot opname. Lokaal werkt dit soms al beter (hangt aan persoon)
- Waar FACT-medewerker dicht op sociaal team werkt, wordt dit erg gewaardeerd. Maar samenwerking kan ook moeizaam zijn.

Zorg en Veiligheidshuis

- Criteria bekend, relatie vaak goed. Soms worden verwachtingen niet waargemaakt (mogelijkheden ook daar beperkt, casus 'komt weer terug').
- Soms (te) snel opgeschaald, soms laat. AVE-denken helpt bij op- en afschalen/ inschatten risico.

Samenwerking met naasten en maatwerk in ontwikkeling

- Meestal geen specifieke visie op samenwerking met naasten.
- Wel projecten en werkwijzen die hier op inzetten. Bijvoorbeeld Samen voor Herstel, Positieve Gezondheid, Sociale Veerkracht, Welzijn op recept, eigen kracht conferenties.
- Alle gemeenten proberen in de praktijk om het netwerk te betrekken. De één lijkt daar wat 'vasthoudender' in dan de ander. Een enkele keer werd gezegd dat privacy een belemmering vormt.
- Het komt ook voor dat naasten calculerend gedrag vertonen. Expertise nodig om met dit soort dynamieken om te gaan.

Maatwerk

- In veel gemeenten verschillende 'vakafdelingen' binnen sociaal domein.
- 2 gemeenten hebben maatwerk en/of systemisch werken expliciet als norm.
- In 3 gemeenten wordt gewerkt met doorbraakmethode IPW of omgekeerde toets. Wel meer ingezet in SD dan ook voor personen met onbegrepen gedrag.
- OGGZ heeft vaak eigen budgetje, maar onvoldoende voor écht maatwerk.

Zorgen, wensen en ondersteuningsbehoeften

Zorgen

- sterke toename jeugdproblematiek ('straks volwassenen met onbegrepen gedrag') en middelengebruik → geld en energie zetten op preventie.
- gebrek aan voldoende en passende voorzieningen (zonder dat werkt op- en afschalen niet).

Wensen

- inwoner, naaste en omgeving meer zichtbaar in AVE-model. Nu teveel gericht op professionals. Meer werken vanuit de bedoeling van AVE: voor de kwetsbare inwoner passende zorg. Waar nodig passende begrenzing en handhaving.
- in elke AVE-fase waar mogelijk inzetten op zelfregie. Inwoner en naasten aan tafel, professional ondersteunt/ begrenst.
- AVE inbedden in de hele organisatie en het SD (incl. Jeugd) meer betrekken. Wens om één taal te spreken, eerst intern, daarna extern.
- AVE-denken-en-doen ook op andere thema's gebruiken (huiselijk geweld, ondermijning).
- AVE ook als basis voor afspraken tussen gemeenten (inwoners elders in opvang)

Ondersteuning

- Opfrissen gedachtengoed, agenderen bij bestuurders en management, training casus- en procesregie (= een vak).
- Meenemen ketenpartners in AVE-denken en -doen
- Koppeling AVE met nieuwe ontwikkelingen zoals veiligheidsteam 0 – 100. Zo min mogelijk losse projecten naast elkaar.

Tot slot onze observaties

- Het Groninger model is meer dan het memo uit 2019. Het is (potentieel) een sterke combi van korte lijntjes, langdurige relaties én heldere rollen en afspraken op basis van AVE. Dat zagen we in de Ommelander gemeenten en in Groningen op wijkniveau.
- Een aantal bouwstenen is er al, zoals het ‘middenveld’. Dat is vooral in OGGZ-OOV-duo’s georganiseerd. Investeren in heldere rollen bij de uitvoering en bij bestuurders maakt het bouwwerk veel steviger.
- Een hoeksteen die vaak nog mist is helder belegde casusregie. Daarvoor is meer aansluiting nodig met het sociaal domein en het samen doorontwikkelen van AVE (intern en met ketenpartners).
- Als de rol van casusregisseur niet belegd is, is een natuurlijke reactie voor de procesregisseur (of politie of GGZ) om in dit ‘gat te stappen’. Dat kan tijdelijk wel, maar is structureel niet verstandig.
- De wens is om de doorgaande lijn en samen op- en afschalen echt vorm te geven op cruciale momenten (kliniek in en uit, beoordeling bij CBL, PI uit, MO uit). Hier is winst te halen voor inwoners, omgeving en professionals.
- Inwoners met onbegrepen gedrag hebben zelf vaak de meeste behoefte aan klein maatwerk. Gemeenten zijn nog vooral gericht op het leveren van ‘standaard’. De beweging naar integrale teams en meer maatwerk kan veel verschil maken voor de aanpak van personen met onbegrepen gedrag.
- De samenwerking met betrokkenen zelf en naasten kan veel meer de basis zijn voor het Groninger model. Vaak is dan wel meer expertise nodig op samenwerking met (familie)systemen/ buurtsystemen.

Bijlage. Begrippen en afkortingenlijst

- AVE: Aanpak Voorkomen Escalatie. Een methodiek, ontwikkeld door gemeente Leeuwarden, de VNG en Bureau HHM. Veel gebruikt door gemeenten om passende zorg te verlenen aan inwoners, rollen te verhelderen en escalaties te voorkomen.
- CBL: Crisis Beoordelings Locatie
- E33-meldingen: meldingen die de politie krijgt van overlast door personen met onbegrepen gedrag.
- FACT: een methodiek om zorg, behandeling en ondersteuning te bieden aan patiënten met ernstige psychiatrische problematiek en complexe maatschappelijke problemen ervaren.
- GGZ: Geestelijke Gezondheidszorg
- IPW: Instituut voor Publieke Waarden
- KCC: Klant contact centrum
- MDO: Multidisciplinair overleg
- MO: Maatschappelijke Opvang
- OGGZ: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
- OOV: Openbare Orde en Veiligheid
- PI: Penitentiaire Inrichting (gevangenis)
- SD: Sociaal Domein
- TVO; Tactisch Veiligheidsoverleg
- ZonMW: organisatie die met allerlei subsidieprogramma's kennisontwikkeling en -toepassing stimuleert en financiert op het gebied van gezondheid, zorg en welzijn
- Z&V overleg: Zorg en Veiligheidsoverleg
- ZVH: Zorg- en veiligheidshuis

